

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, तथ्यांक उपसमूह
वरिष्ठ अधिकृत (तथ्यांक) सातौं तहको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षाको विषय, पूर्णाङ्क, परीक्षा प्रणाली, प्रश्नसंख्या, अंकभार र समय निम्नानुसार हुनेछ ।

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	अंक भार	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान	३०	वस्तुगत : बहुवैकल्पिक प्रश्न	३० x १	३०	२ घण्टा
	प्रशासन तथा व्यवस्थापन र ऐन नियम	७०	तर्कयुक्त समस्या समाधान	२ x २०	४०	
			छोटो उत्तर	३ x १०	३०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	तर्कयुक्त समस्या समाधान	२ x २०	४०	२ घण्टा ३० मिनेट
			छोटो उत्तर	६ x १०	६०	

द्रष्टव्य :

- वस्तुगत बहुवैकल्पिक परीक्षा प्रणालिमा प्रत्येक प्रश्नका चारवटा संभाव्य उत्तर हुनेछन् जसमध्ये एउटा सही उत्तर छनोट गरी लेख्नु पर्नेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न निर्माण गर्दा सामान्यतया सेवा/समूह सम्बन्धी विषयबाट ७०% (सत्तरी प्रतिशत) र बाँकी अन्य विषयबाट सोधिनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर वापत २०% (बीस प्रतिशत) अङ्क कटौत गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस वापतको अङ्क दिइने छैन र कटौत पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न सोधिने परीक्षामा कुनै प्रकारको मोवाइल, क्यालकुलेटर जस्ता सामग्री प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- प्रथमपत्र र द्वितीयपत्रको परीक्षा २ सत्रमा हुनेछ । प्रथमपत्रको परीक्षा सकिएपछि लगत्तै द्वितीयपत्रको परीक्षा हुनेछ ।
- परीक्षाको माध्यम नेपाली वा अंग्रेजी वा दुवै हुनसक्ने छ ।
- प्रत्येक पत्रको उत्तिर्णाङ्क ४०५ (चालिस प्रतिशत) हुनेछ । सबै पत्रमा न्यूनतम उत्तिर्णाङ्क प्राप्त नगर्ने उम्मेदवारहरू अन्तर्वार्तामा सम्मिलित हुन योग्य हुनेछैनन् ।
- अन्तर्वार्ता र शैक्षिक योग्यता
  - अन्तर्वार्ताको अङ्क भार - ३०
  - शैक्षिक योग्यताको अङ्कभार - ३
 शैक्षिक योग्यता वापतको अङ्क : न्यूनतम शैक्षिक योग्यता वापत प्रथम श्रेणीलाई ३, द्वितीय श्रेणीलाई २ र तृतीय श्रेणीलाई १ अङ्क प्रदान गरिनेछ ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै विषयवस्तु समावेश गरिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको संभन्नुपर्दछ ।
- यस पाठ्यक्रममा उल्लेख भएका विषयहरूका अतिरिक्त समसामयिक घटना तथा विषयवस्तुहरूका सम्बन्धमा समेत प्रश्न सोध्न सकिनेछ ।

प्रथमपत्र : (क) सामान्य ज्ञान

१. नेपालको आर्थिक, भौगोलिक, ऐतिहासिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजनैतिक, वैज्ञानिक अवस्थावारे जानकारी
२. नेपालको प्रचलित संविधान र संवैधानिक विकासवारे जानकारी
३. विज्ञान र प्रविधिका विकासवारे सामान्य जानकारी
४. नेपालको योजनाबद्ध विकासवारे जानकारी
५. वातावरण प्रदूषणका कारकतत्वहरु र प्रदूषण नियन्त्रणका लागि भएका प्रयासहरु
५. नेपालका प्रमुख प्राकृतिक स्रोतका सम्बन्धमा साधारण जानकारी
६. नेपालका राष्ट्रिय महत्वका घटना एवं विषयवस्तुहरु
७. विश्वका समसामयिक राजनैतिक, वैज्ञानिक र खेलकुद सम्बन्धी जानकारी
८. दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन (SAARC)
९. दक्षिण पूर्वी एशियाली राष्ट्रहरुको संगठन (ASEAN)
१०. विश्वका प्रमुख मुद्राहरु एवं अन्तर्राष्ट्रिय पुरस्कारहरु
११. नेपालको पर्यटन तथा हवाई क्षेत्रको विकासवारे जानकारी
१२. नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण सम्बन्धी ऐन नियमहरुको जानकारी
१३. संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टकृत एजेन्सीहरु
१४. सेवा /समूहसंग सम्बन्धित विषयको ज्ञान

(ख) प्रशासन तथा व्यवस्थापन

१. सार्वजनिक प्रशासनको परिचय, सैद्धान्तिक पक्ष, उद्देश्य र यसको नवीनतम अवधारणा
२. प्रशासनिक विधिहरु :- कार्य विश्लेषण, कार्य विवरण, संगठन तथा व्यवस्थापन, छरितो व्यवस्थापन, कार्य मूल्यांकन
३. कर्मचारी प्रशासनको परिचय, उद्देश्य र कार्य
४. संगठनको परिचय, विभिन्न स्वरुप (Flat, Vertical, Matrix, Dome bell) आदि ।
५. संगठनात्मक व्यवहार, समूहगत गतिशीलता र समूहगत कार्य
६. कर्मचारी प्रशासनमा मनोबल, उत्प्रेरणा र बृत्तिविकास
७. जनशक्ति योजना, महत्व र नेपालको सन्दर्भ
८. प्रशासनिक उत्तरदायित्वको परिचय, किसिम र चुनौती
९. प्रशासनमा संचारको महत्व, भूमिका, तरिका, व्यवधान र समाधानका उपाय र जनसम्पर्क
१०. प्रशासनमा समन्वय, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, अभिलेख व्यवस्थापन
११. प्रशासनमा नेतृत्व र निर्णय प्रक्रिया
१२. अधिकार प्रत्यायोजन, निक्षेपण र विकेन्द्रीकरण
१३. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली, महत्व, आवश्यकता र प्रयोग

१४. समय व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन, द्वन्द व्यवस्थापन
१५. सम्पूर्ण गुण व्यवस्थापन (TQM)
१६. आयोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
१७. नेपाल सरकारको राष्ट्रिय हवाई तथा पर्यटन नीति
१८. नेपालमा हवाई यातायातको विकासक्रम र चुनौतीहरू

(ग) ऐन नियम

१. नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३
२. नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण ऐन, २०५३
३. नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण कर्मचारीहरूको सेवाका सर्त र सुविधा सम्बन्धी नियमावली, २०५६
४. नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०५७
५. नागरिक उड्डयन नियमवाली, २०५८
६. नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, विमानस्थल सेवा शुल्क नियमावली, २०६७
७. भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
८. गैर सैनिक हवाई उडान (सिभिल एभिएसन) ऐन, २०१५ तथा नियमावली, २०५२
९. अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८ तथा नियमावली, २०५९

द्वितीयपत्र: सेवा सम्बन्धी

1. Probability and Distribution
Basic properties of probability, Addition rule of probability, Independent and mutually exclusive events, Conditional probability, Multiplication rule of probability
2. Random Variables
Notion of random variables, Probability distribution, Binomial, Poisson and Normal distribution, Mathematical expectation, Distribution of independent random variables
Notion of likelihood function
3. Mathematics for Statistics
Rates, Ratios and Proportion, Number system, Logarithm, Permutation and combination, Principle of least square, Rank of a matrix, Inverse of a matrix, Quadratic forms, Eigen values
4. Descriptive statistics
Measures of central tendency, Measures of dispersion, Measures of kurtosis, Measures of skewness, Measures of positional statistics: quartile, quintile, & decile, Outliers and their consequences
5. Correlation and Regression
Simple, partial and rank correlation, Multiple correlation and coefficient of determination, Simple and Multiple regression, Measures and tests of goodness of fit in regression, Tests for normality in regression, Logic Models
6. Estimation

Properties of a good estimation, Methods of estimation, Properties of maximum, likelihood estimator, Best linear unbiased estimation, Interval estimation

7. Hypothesis testing

Simple and composite hypothesis, Type I and type II error, Unbiased test, Likelihood, ratio test, z, t, chi-square and F tests, p value

8. Sampling methods and Distribution

Simple random sampling, Stratified random sampling, Systematic sampling, Standard errors, Sampling distribution, Distribution of sample mean, Student's t and chi-square distribution

9. Time-series Analysis

Trends, and seasonal & cyclical variations, Auto-correlation and its test, Forecasting

10. Data collection and processing activities

Data gathering process, Questionnaire design, Methods and techniques of data presentation and analysis, Errors in surveys and censuses, control and measurement of errors, Quality evaluation of data

11. Statistical System of Nepal

Existing statistical system and its challenges, Statistical Act 2015 (with amendment), Major statistical operations: Censuses & Surveys, National Account Statistics in Nepal

12. Fundamental principles of Official Statistics

13. Tourism and Aviation Statistics

14. Analysis & interpretation of tourism & aviation statistics based on

- Primary data
- Secondary data